

SXEDIO.H1

24.11.1959: ΤΟ ΑΚΕΛ ΤΑΣΣΕΤΑΙ ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΖΗΤΕΙ ΑΝΑΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΛΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΗΣ. Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ΔΙΑΜΟΙΡΑΣΜΟ ΤΩΝ ΕΔΡΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΚΕΛ, ΕΔΜΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΡΙΣΜΟ ΕΝΟΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΜΕ ΤΗ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗ ΤΟΥ ΑΚΕΛ

Με τη συγκρότηση της Δημοκρατικής Ένωσης από τους παλααιοκομματικούς Ιωάννη Κληρίδη και Θεμιστοκλή Δέρβη σε ευρεία σύσκεψη που έγινε στις **15 Νοεμβρίου 1959** το ΑΚΕΛ έρριξε όλο του το βάρος προς τη νέα κατάσταση, ενώ παράλληλα προέβαινε στις τελευταίες επαφές του με το Μακάριο προκειμένου να ξεκαθαρίσει εντελώς τα πράγματα.

Το ΑΚΕΛ που εξακολουθούσε να βρίσκεται ακόμα στην παρανομία, με μια επιστολή του στη Μεταβατική Κυβέρνηση, επέκρινε τους εκλογικούς καταλόγους που ετοιμάστηκαν ενόψη των προεδρικών εκλογών και τον τρόπο διενέργειας των εκλογών, την υποχρέωση των κατοίκων πολλών κοινοτήτων να μετακινηθούν σε άλλα χωριά για να ψηφίσουν και το γεγονός ότι με βάση τον εκλογικό Νόμο αποκλείονταν ακόμα και οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ από του να υποβάλουν υποψηφιότητα.

Ζητούσε επίσης αναβολή των προεδρικών εκλογών για ένα ή δύο μήνες προκειμένου να ξεκαθαρίσουν περισσότερο τα πράγματα και να λυθούν όλα τα εγχειρόμενα προβλήματα με την ελπίδα, ίσως, ότι θα επιτυγχανόταν η συνεργασία που επιδίωκε.

Ανέφερε το ΑΚΕΛ με την επιστολή του προς τη Μεταβατική Κυβέρνηση (**4.11.1959**):

"Η Κεντρική Επιτροπή του ΑΚΕΛ, αφού μελέτησε το Νομοσχέδιο για την εκλογή Προέδρου και αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, όπως και το ζήτημα των επικείμενων εκλογών γενικότερα υποβάλλει τα ακόλουθα:

Η προκήρυξη των προεδρικών εκλογών στις **13** του Δεκέμβρη, όταν εκκρεμούν ακόμα ζητήματα, όπως

των βάσεων, της ιθαγένειας των οικονομικών υποχρεώσεων των Δήμων και άλλα, όταν ο λαός δεν γνωρίζει το Σύνταγμα βάσει του οποίου θα κυβερνηθεί κι' ούτε του δόθηκε η ευκαιρία να το συζητήσει και να επιφέρει οποιεσδήποτε τροποποιήσεις, και όταν ακόμη υφίστανται σε ισχύ καταπιεστικά μέτρα έκτακτης ανάγκης και προγραφές κομμάτων, οργανώσεων και εφημερίδων, είναι όχι μόνο αντικανονική και αντιδημοκρατική, αλλά αποτελεί και πολιτικό σκάνδαλο.

Οι εκλογικοί κατάλογοι που αναρτήθηκαν στις **13** Νοεμβρίου, είναι ουσιαστικά κατάλογοι που ετοιμάστηκαν το **1957** και παρουσιάζουν μια απαράδεκτη κατάσταση. Εκτός του ότι θεσπίστηκαν πριν ακόμα θεσπιστεί ο εκλογικός Νόμος, πράγμα που τους καθιστά ουσιαστικά παράνομους, είναι γραμμένοι στα αγγλικά, ενώ προορίζονταν για Έλληνες ψηφοφόρους.

Τούτο θίγει την εθνική αξιοπρέπεια του Ελληνικού Κυπριακού λαού και δυσκολεύει πρακτικά τους ψηφοφόρους που δεν γνωρίζουν την αγγλική γλώσσα.

Χιλιάδες ψηφοφόροι παραλείπονται, ολότελα από τους καταλόγους, ενώ όσοι από τους ψηφοφόρους έχουν στο μεταξύ αποθάνει το όνομά τους βρίσκεται ακόμα στους εκλογικούς καταλόγους.

Δεκάδες ψηφοφόροι από ένα χωριό βρίσκονται στους καταλόγους άλλου χωριού, ενώ για πολλές άλλες χιλιάδες ψηφοφόρους, παρίσταται ανάγκη να διορθωθούν οι κατάλογοι με βάση το Νόμο γιατί στο μεταξύ είτε άλλαξε η ονομασία των δρόμων που διαμένουν είτε άλλαξαν και οι αριθμοί.

Στην Παλλουριώτισα για παράδειγμα οι τρεις από τις τέσσερις χιλιάδες ψηφοφόρους, αντιμετωπίζουν τέτοιο πρόβλημα. Επειτα δεν είναι πρακτικά δυνατό για χιλιάδες ψηφοφόρους να ελέγξουν κατά πόσο το όνομά τους βρίσκεται στον κατάλογο, γιατί ελάχιστα αντίτυπα των καταλόγων έχουν αναρτηθεί και τα χρονικά περιθώρια που

καθρίζονται από το Νόμο έχουν ουσιαστικά στις 6,5 μέρες, γιατί στο δεκαήμερο μεσολαβούν δύο Κυριακές και δύο απογεύματα του Σαββάτου, που οι κατάλογοι δεν είναι αναρτημένοι και η πρώτη μέρα πρέπει να θεωρείται μισή, γιατί οι κατάλογοι αναρτήθηκαν το μεσημέρι.

Τα εκλογικά κέντρα όπως έχουν καθορισθεί στην ύπαιθρο όχι μόνο δυσκολεύουν ή καθιστούν και σε ορισμένες περιπτώσεις αδύνατη την εξάσκηση του δικαιώματος της ψήφου.

Χιλιάδες ψηφοφόροι αναγκάζονται να διανύσουν χιλιάδες μίλια μακριά για να ψηφίσουν για καθαρά εκλογική σκοπιμότητα. Η κωμόπολη της Δερύνειας για παράδειγμα, με χιλιάδες ψηφοφόρους υποχρεώνεται να μεταβεί στο Παραλίμνι για να ψηφίσει.

Το ίδιο ισχύει και για τους ψηφοφόρους της Αγίας Νάπας. Οι ψηφοφόροι των χωριών Φρέναρος και Σωτήρας υποχρεώνονται να μεταβούν στο Λιοπέτρι για να ψηφίσουν και το ίδιο ισχύει και για άλλα χωριά.

Δεν βλέπουμε κανένα λόγο γιατί σε όλες τις κωμοπόλεις και τα χωριά να μην υπάρχει κάληψη για να μπορούν οι κάτοικοι να ασκήσουν το ιερό και απαραβίαστο δικαίωμα τους χωρίς να παρίσταται ανάγκη για να διανύσουν μίλια μακριά για να ικανοποιηθούν εκλογικές σκοπιμότητες μερικών κύκλων, όπως καθαρά υποδηλοί η μετακίνηση χιλιάδων ψηφοφόρων.

Από το Νομοσχέδιο πρέπει να απαλειφθεί η απαράδεκτη αντιδημοκρατική πρόνοια που αποκλείει την υποβολή υποψηφιότητας από μέρος προσώπου που έχει καταδικασθεί για παράπτωμα τιμωρητέο με φυλάκιση άνω των τριών χρόνων. Εφόσον αυτή η πρόνοια διαλαμβάνει και όσους έχουν καταδικασθεί για πολιτικά αδικήματα, πολλοί εξέχοντες ηγέτες του λαού αποκλείονται με αυτόν τον τρόπο, γιατί είναι φυσικό να έχουν καταδικασθεί για την πατριωτική τους δράση.

Δεκάδες αγωνιστές της ΕΟΚΑ αποκλείονται μ'αυτόν τον τρόπο διότι καταδικάστηκαν για

παραπτώματα σύμφωνα με το Νομοσχέδιο που είναι τιμωρητέα με φυλάκιση άνω των τριών χρόνων.

Η πρόνοια για τη συγκέντρωση όλων των καλπών στη Λευκωσία για καταμέτρηση των ψήφων είναι πρωτοφανής, γιατί εκτός της καθυστέρησης που είναι βέβαιο ότι θα προκύψει κατά την καταμέτρηση τίθεται και θέμα ασφάλειας των καλπών, τόσο κατά τη μεταφορά τους, όσο και κατά τη φύλαξη τους στη Λευκωσία, εφόσον μάλιστα δεν περιέχεται καμιά πρόνοια στο Νομοσχέδιο για τη συνεχή παρουσία αντιπροσώπων υποψηφίων δίπλα στις κάλπες.

Δεν βλέπουμε γιατί να μη εφαρμοσθεί ο πρακτικός και ασφαλέστερος δρόμος καταμέτρησης των ψήφων στο κάθε εκλογικό κέντρο μόλις κλείσουν οι κάλπες.

Οι τελεσίδικες εξουσίες που παρέχονται στο λειτουργό εκλογής για την εγκυρότητα του ψηφοδελτίου είναι υπερβολικές πρέπει να αντικατασταθούν με δημοκρατικότερο τρόπο επιβεβαίωσης της εγκυρότητας του.

Τελικά θεωρούμε καθήκο μας να εκθέσουμε τις απόψεις μας και για το εκλογικό σύστημα της Απλής Αναλογικής, γιατί μ' αυτό δίνεται η ευκαιρία να αντιπροσωπεύεται όλος ο λαός. Το πλειοψηφικό ευρείας περιφέρειας και ιδιαίτερα με βάση τις έξι επαρχίες, για το οποίο γίνεται λόγος από μερικούς κύκλους είναι το πιο αντιδημοκρατικό εκλογικό σύστημα που θα μπορούσε να εφαρμοσθεί στον τόπο μας.

Πιο αντιδημοκρατικό ακόμη και από το εκλογικό σύστημα που είχαμε κάτω από το αποικιακό καθεστώς πριν από το **1931** γιατί εκείνο μεν ήταν πλειοψηφικό, όμως στηριζόταν πάνω σε στενή περιφέρεια.

Το πλειοψηφικό ευρείας περιφέρειας μπορεί να παρουσιάσει την εξής τραγική κατάσταση: Ένα κόμμα ή παράταξη μπορεί να πάρει τα **45-49%** των ψήφων και να μη εκπροσωπείται στη Βουλή ούτε και με ένα βουλευτή, ενώ με το σύστημα της Απλής Αναλογικής, το κάθε κόμμα ή παράταξη, θα αντιπροσωπεύεται στη Βουλή με βάση το ποσοστό ψήφων περίπου που έχει πάρει στις εκλογές.

Γι' αυτό επιμένουμε στην Κύπρο, ιδιαίτερα που είναι ένας μικρός τόπος, το μοναδικό δίκαιο και δημοκρατικό, λογικό σύστημα είναι το σύστημα της Απλής Αναλογικής.

Εχοντας υπόψη τις σοβαρές ανωμαλίες που παρουσιάζουν οι εκλογικοί κατάλογοι, την πολιτική σκοπιμότητα που διακρίνει τον καθορισμό των εκλογικών κέντρων, το γεγονός ότι το Σύνταγμα βάσει του οποίου θα κυβερνηθεί ο λαός είναι ακόμα άγνωστο σ' αυτόν, ενώ εκκρεμούν τόσα σοβαρά ζητήματα, όπως των βάσεων, της ιθαγένειας των δήμων και άλλα, ως και το γεγονός ότι προκηρύσσονται εκλογές με κόμματα και οργανώσεις ακόμη στην παρανομία, και με μέτρα έκτακτης ανάγκης ακόμη με ισχύ, επιβάλλεται η αναβολή των εκλογών μέχρι τέλη Ιανουαρίου ή αρχές Φεβρουαρίου για να διευθετηθούν στο μεταξύ όλα αυτά τα ζητήματα και να καταστεί δυνατή η διενέργεια παραγματικά δημοκρατικών εκλογών".

Παρά τις διαφωνίες το ΑΚΕΛ συνέχιζε τις επαφές του με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και στις 20 Νοεμβρίου, κατά τη διάρκεια νέας συνάντησης της ηγεσίας του με τον Αρχιεπίσκοπο, επανέλαβε στο Μακάριο την πρόταση του για ευρεία διακομματική σύσκεψη υπό την προεδρία του, τονίζοντας ότι σ' αυτή έπρεπε να καλείτο και το νέο Κόμμα, η Δημοκρατική Ένωση.

Ο Μακάριος απέρριψε τις απαιτήσεις του ΑΚΕΛ. Στην ουσία παρουσιάστηκε ότι δεχόταν τον πρώτο όρο, αλλά με επιφύλαξη και απέρριπτε το δεύτερο.

Αφησε επίσης να εννοηθεί ότι δεχόταν την πραγματοποίηση μιας ευρείας διακομματικής σύσκεψης αν αυτή θα είχε το χαρακτήρα επικύρωσης των όσων θα επιτυγχάνονταν σε ιδιαίτερες επαφές προηγουμένως. Δεν αναγνώριζε όμως τη Δημοκρατική Ένωση και είπε σε αντιπροσωπεία του ΑΚΕΛ ότι σε μια τέτοια σύσκεψη δεν θα ήταν απαραίτητο να παραστεί το νέο Κόμμα.

Είπε, όμως, ότι ήταν πρόθυμος να δεχθεί συζήτηση των διαφόρων θεμάτων μεταξύ του ΕΔΜΑ και

του ΑΚΕΛ και των άλλων οργανώσεων της Αριστεράς.

Το Κομμουνιστικό Κόμμα, παρόλον ότι συμφώνησε με την πρόταση για διενέργεια προκαταρκτικών επαφών, δεν δεχόταν τον αποκλεισμό της Δημοκρατικής Ένωσης και επέμενε σε ισότιμη παρουσία της με το ΕΔΜΑ και το ΑΚΕΛ.

Εκείνο όμως στο οποίο δεν μπορούσε να συμφωνήσει ο Μακάριος με το ΑΚΕΛ και απέρριπτε εντελώς σαν απαράδεκτο, ήταν η αξίωση του όπως στη νέα Βουλή, που θα σχηματιζόταν μοιρασθούν οι έδρες μεταξύ των τριών Κομμάτων που υπήρχαν εξίσου, ώστε, όπως ζητούσε το ΑΚΕΛ κανένα να μη έχει την πλειοψηφία στη Βουλή έναντι του άλλου.

Ζητούσε δηλαδή το ΑΚΕΛ να μοιρασθούν οι **35** έδρες μεταξύ του ΕΔΜΑ, του ΑΚΕΛ και της Δημοκρατικής Ένωσης, πράγμα που θα του επέτρεπε, εφόσον ήλεγχε σε μεγάλο βαθμό την Δημοκρατική Ένωση να έχει όχι απλώς πλειοψηφία, αλλά πλειοψηφία μέχρι τα δύο τρίτα στη Βουλή.

Το θέμα αυτό το απέρριψε ο Μακάριος από την αρχή και πρότεινε στο ΑΚΕΛ επτά μόνο έδρες, χωρίς να συζητά θέμα Δημοκρατικής Ένωσης. Αυτό θα έστελλε στη Βουλή το ΑΚΕΛ ως μια μικρή μειοψηφία που δεν θα μπορούσε να έχει αποφασιστικό ρόλο.

Ταυτόχρονα ο Μακάριος απέρριπτε τον σχηματισμό Κυβέρνησης Εθνικού Συνασπισμού και ήθελε απόλυτο το δικαίωμα επιλογής των υπουργών για τον Πρόεδρο.

Το ΑΚΕΛ είχε ζητήσει όπως ένας μόνο από τους επτά Έλληνες υπουργούς, όχι μόνο να μην είναι ενεργό μέλος του, αλλά απλώς να τυγχάνει της εμπιστοσύνης του.

Επίσης το ΑΚΕΛ επέμενε στην καθιέρωση της απλής Αναλογικής στις βουλευτικές εκλογές έστω και αν εξασφάλιζε το το **49%** των ψήφων. Ο Μακάριος όμως, γνωρίζοντας τη δύναμη της δεξιάς μετά τον απελευθερωτικό αγώνα, δεν ήθελε να δώσει ή να δείξει ότι η Αριστερά είχε μεγάλη δύναμη σε μια περίοδο που η Ανατολή και η Δύση βρίσκονταν στα μαχαίρια.

Ταυτόχρονα και οι Άγγλοι όσο και οι Τούρκοι, δεν ήθελαν να δώσουν στο ΑΚΕΛ "φτερά" και να προβάλει με αξιώσεις στην πολιτική ζωή του τόπου και έτσι ακόμα δεν είχαν συγκατατεθεί στην άρση του διατάγματος, με το οποίο το ΑΚΕΛ θεωρείτο ως παράνομο κόμμα.

Το ΑΚΕΛ είχε και άλλα θέματα πάνω στα οποία διαφνούσε με τις θέσεις του Μακαρίου και τις διαφωνίες του και τις θέσεις που δημοσίευσε στις 24 Νοεμβρίου.

Ανέφερε η Κεντρική Επιτροπή του ΑΚΕΛ σε επιστολή της στον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο για τις θέσεις του Κόμματος στις εκλογές, όπου παρέθετε και στοιχεία για τις προηγούμενες συναντήσεις που είχε με αυτόν και με την οποία ουσιαστικά τερματιζόταν κάθε επαφή με τον Μακάριο και τραβούσε και αυτό το δρόμο του υποστηρίζοντας ανοικτά πλέον την υποψηφιότητα του Ιωάννη Κληρίδη που δεν είχε ακόμα ανακοινωθεί όμως (Μεταγλώττιση):

"Προς την Α. Μ. τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου,
Λευκωσία.

Μακαριώτατε,

Αναφερόμενοι (α) στην υπό ημερομηνία **4.11.59** επιστολή μας με την οποία υπεβάλαμε τις γνωστές ήδη προτάσεις του Κόμματός μας, προς διασφάλιση της ενότητας του κυπριακού λαού κατά τις επικείμενες εκλογές, (β) στις συνομιλίες τις οποίες είχε με εκπροσώπους του Κόμματός μας κατά τις **18** και **20** τρέχοντος μηνός και (γ) στις υπό ημερομηνία **23.11.59** προτεινόμενες προγραμματικές σας δηλώσεις και στη ζωηρή και ειλικρινή επιθυμία μας όπως χάριν των γενικώτερον συμφερόντων του Κυπριακού λαού εξασφαλισθεί η εθνική συνεργασία και ενότητα κατά τις επικείμενες εκλογές προς ανάδειξη προέδρου Βουλής Αντιπροσώπων και Κοινοτικής Βουλής υποβάλλομεν τα ακόλουθα:

Η Κ.Ε. του ΑΚΕΛ πιστεύει ότι αποτελεί εθνικήν επιταγή, υπό τις σημερινές ιδιαίτερα συνθήκες όπως όλες οι δυνάμεις του Κυπριακού λαού, ανεξάρτητα από πολιτική ιδεολογική τοποθέτηση παραμένουν

ηνωμένοι και όπως όλοι, όσοι υπεράνω κομματικών συμφέροντων και προσωπικών φιλοδοξιών τάσσουν την εξυπηρέτηση της πατρίδας καταβάλουν όλες τις προσπάθειες τους και προβούν σε όλες τις δυνατές παραχωρήσεις και υποχωρήσεις, διατηρούντες βεβαίως τις ίδιες πολιτικές τους πεποιθήσεις προς επίτευξη ενός κοινού, ενιαίου ελάχιστου προγράμματος, το οποίο θα αποτελέσει το θεμέλιο στο οποίο, με πνεύμα κατανόησης και συνεργασίας, θα στηριχθεί το οικοδόμημα της εκλογικής σύμπραξης όλων των πολιτικών κομμάτων της νήσου.

Βασιζόμενοι μόνο σε μια τέτοια συνένωση και συνεργασία των λαϊκών δυνάμεων πιστεύουμε ότι είναι δυνατό να αποφευχθούν σκόπελοι και να αντιμετωπισθούν τα σοβαρά προβλήματα και οι δυσκολίες τις οποίες κληροδότησε και θα δημιουργεί διαρκώς στο μέλλον η λύση που δόθηκε στο κυπριακό ζήτημα.

Στο πλαίσιο αυτών των επιδιώξεων το κόμμα μας έθεσε ενώπιον της Μακαριότητας σας και ενώπιον όλων των πολιτικών κομμάτων, οργανώσεων, δημάρχων και πολιτικών παράγοντων τις προτάσεις που αναφέρονται στην επιστολή μας ημερομηνίας **4.11.1959**, εισηγούμενο την όσο το δυνατό ταχύτερη σύγκληση μιας διακομματικής υπό την προεδρία σας σύσκεψης προς συζήτηση τους.

Πέρασε έκτοτε σημαντικό χρονικό διάστημα χωρίς οι προτάσεις του Κόμματος μας να τύχουν από μέρους των ενδιαφερομένων οποιαδήποτε απάντηση, οπότε υπό την πίεση των εξελισσόμενων ραγδαία γεγονότων, παρέστη για μας ανάγκη να επιδιώξουμε προσωπική συνέντευξη γι' αυτό με τη Μακαριότητά σας που πραγματοποιήθηκε πρώτα στις **18 Νοεμβρίου 1959**.

Κατά τη συνάντηση της **20ης** Νοεμβρίου των εκπροσώπων της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ με τη Μακαριότητά σας αφίσατε να εννοηθεί ότι:

Θα δεχόσασταν τη σύγκληση μιας σύσκεψης εάν προηγουμένως ετοιμαζόταν το έδαφος για την επιτυχία και τη συνεννόηση, ώστε η σύσκεψη να έχει χαρακτήρα επικυρωτικό των όσων θα έχουν νωρίτερα,

σε ιδιαίτερες συναντήσεις και συνομιλίες συμφηθεί και ότι στη σύσκεψη δεν παρίσταται ανάγκη πρόσκλησης της νεοσύστατης Δημοκρατικής Ένωσης, διότι καστά τη γνώμη σας, η παρουσία του ΕΔΜΑ με τις συνεργαζόμενες με αυτό οργανώσεις και του ΑΚΕΛ με τις άλλες κεντρικές οργανώσεις της Ασριστεράς θα ήταν αρκετή.

Ενώ δυσκολευόμαστε να αποδεχθούμε κατ' αρχήν την άποψη όπως προηγηθούν της διακομματικής σύσκεψης συνεννοήσεις και επαφές μεταξύ όλων των πολιτικών κομμάτων σε όλα τα εγειρόμενα ζητήματα (προγραμματικές κατευθύνσεις, ζήτημα Προέδρου, σύνθεση Βουλής αντιπροσώπων και κοινοτική Βουλη, σύνθεση Κυβέρνησης, εκλογικός νόμος κλπ) ώστε η διακομματική σύσκεψη να συγκεντρώνει τις απαραίτητες προϋποθέσεις επιτυχίας, εν τούτοις λυπούμαστε γιατί δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε με την Μακαριότητά σας στον αποκλεισμό της Δημοκρατικής Ένωσης από τη διακομματική σύσκεψη.

Δεν είναι δυνατό να μιλούμε για συνεννόηση των λαϊκών δυνάμεων, όταν αποκλείεται η Δ.Ε.(Δημοκρατική Ένωση). Η πολιτική αυτή οργάνωση είναι βεβαίως νεοσύστατη. Κανένας δεν μπορεί να υπολογίσει τη δύναμη ή την επιρροή της. Αλλά η παραγνώριση της θα ήταν σοβαρότατο λάθος. Εμείς πιστεύουμε ότι η Δημοκρατική Ένωση, εκφράζει τις απόψεις μιας υπολογίσιμης μερίδας του λαού.

Επιβάλλεται λοιπόν η ισότιμη παρουσία όχι μόνο του ΕΔΜΑ και του ΑΚΕΛ αλλά και της Δ.Ε. στη διακομματική σύσκεψη.

Γράφουμε ανωτέρω ότι η προτεινόμενη από σας διακομματική σύσκεψη πρέπει να επιδιώξει συμφωνία στα ακόλουθα θέματα:

α). Το ζήτημα της σύνθεσης των προγραμματικών δηλώσεων του Προέδρου και της κυβέρνησης.

β) Το ζήτημα της σύνθεσης της Βουλής.

γ). Το ζήτημα της σύνθεσης της Κυβέρνησης.

δ). Το ζήτημα του Προέδρου, και

ε) Το ζήτημα του εκλογικού συστήματος.

Δεν αποκλείεται να υπάρχουν και άλλα θέματα στα οποία θα απαιτείται συζήτηση και συμφωνία. Όλα σχεδόν τα πιο πάνω θέματα συζητήθηκαν κατ' αρχήν και σε συντομία κατά τις συναντήσεις των εκπροσώπων μας με την Μακαριότητα σας. Ακούσετε τις απόψεις μας και ακούσαμε τις δικές σας. Επειδή η επιθυμία μας είναι όπως βοηθήσουμε στη συνεννόηση, θέτουμε και πάλι γραπτώς τις απόψεις μας στα εν λόγω θέματα.

α) Πογραμματικές δηλώσεις.

Το κόμμα μας αποδίδει μεγάλη σημασία στο πρόγραμμα με το οποίο τα συνεργαζόμενα κόμματα θα κληθούν να αναπτύξουν τη δράση τους προς εξυπηρέτηση των συμφερόντων του λαού και της πατρίδας.

Χωρίς ένα κοινό ενιαίο από όλους αποδεκτό πρόγραμμα δεν θα είναι δυνατό να υπάρξει βιώσιμη ισότιμη συνεργασία.

Δεν είναι βεβαίως δυνατό να αναμένει κάποιος συμφωνία πλήρη και απόλυτη από πολιτικά κόμματα, τα οποία εκφράζουν και εκπροσωπούν διάφορα συμφέροντα. Είναι όμως δυνατή και επιβεβλημένη η συμφωνία σε μερικά ουσιώδη πολιτικά ζητήματα και κατά συνέπεια είναι εφικτή και η επεξεργασία ενός ελάχιστου (μίνιμουμ) προγράμματος αποδεκτού τόσο από τη Μακαριότητα σας όσο και από το ΕΔΜΑ, το ΑΚΕΛ και τη Δημοκρατική Ένωση.

Τελική επεξεργασία και υιοθέτηση ενός τέτοιου προγράμματος δεν είναι βεβαίως δυνατή χωρίς επαφές, συζητήσεις και προπαντός χωρίς καλή θέληση και αμοιβαίες υποχωρήσεις.

Οι εκπρόσωποι του Κόμματος μας κατέστησαν απόλυτα σαφές ότι το Κόμμα μας δεν πρόκειται να επιμείνει στην πλήρη και απόλυτη υιοθέτηση του δικού του προγράμματος το οποίο δημοσιεύθηκε στον Τύπο και του οποίου αντίγραφο έχετε στα χέρια σας. Το Κόμμα μας είναι έτοιμο να προβεί σε σοβαρές υποχωρήσεις στην προσπάθεια του να υποβοηθήσει στην επεξεργασία και υιοθέτηση κοινού ελάχιστου προγράμματος. Λυπούμαστε εν τούτοις διότι προτάσεις της Μακαριότητάς σας σε σχέση με ένα

τέτοιο πρόγραμμα, οι οποίες μας δόθηκαν χθες δεν είναι δυνατό να θεωρηθούν ικανοποιητικές πολύ περισσότερο, διότι όπως δηλώθηκε από την Μακαριότητα σας στην αντιπροσωπεία του Κόμματος, αυτές δεν είναι δυνατό να υποστούν οποιανδήποτε τροποποίηση.

Ακράδαντα πιστεύουμε ότι σε στιγμές όπως οι σημερινές κατά τις οποίες πρόκειται να τεθούν οι βάσεις για τη δημιουργία του Κυπριακού κράτους επιβάλλεται να είμαστε όσο το δυνατό περισσότερο σαφείς και συγκεκριμένοι τόσο όσον αφορά τη δικαίωση του πόθου για ολοκλήρωση της ανεξαρτησίας μας, όσο και τα δημοκρατικά δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη, την ελευθερία του λόγου και του τύπου και της δράσης όλων των πολιτιών κομμάτων.

Ιδιαίτερα όσον αφορά τους εξωτερικούς πολιτικούς προσανατολισμούς της νέας κυπριακής Δημοκρατίας είναι επάναγκες να υπογραμμισθει ότι η Κύπρος θα επιδιώξει να αποτελέσει τη γέφυρα ειρήνης και φιλίας όχι μόνο μεταξύ των λαών της Μέσης Ανατολής, αλλά και μεταξύ όλων ανεξαίρετα του κόσμου.

Ειλικρινά φρονούμε ότι θα ήταν προτιμότερο εάν γινόταν λεπτομερώς αναφορά στο κοινωνικό πρόγραμμα των εργατικών διεκδικήσεων παρά να γίνεται μνεία για ταχύτερη διαδικασία προς επίλυση εργατικών διαφορών γνωστού όντος ότι παρίσταται τέτοια ανάγκη

Θα ήταν σοβαρότατη παράλειψη εάν στις προγραμματικές κατευθύνσεις της πρώτης Κυπριακής Κυβέρνησης δεν περιλαμβάνετο η πρόνοια για απαλλοτριώσεις της γης προς όφελος των πτωχών χωρικών.

Β). Τό ζήτημα της σύνθεσης της πρώτης Κυπριακής Βουλής.

Κατά τη συνάντηση των εκπροσώπων του Κόμματος μας με τη Μακαριότητά σας συζητήθηκε το ζήτημα της σύνθεσης της πρώτης Κυπριακής Βουλής και της αντιπροσώπευσης σ' αυτήν όλων των πολιτικών κατευθύνσεων. Προτείνετε την παραχώρηση επτά (7) εδρών στο ΑΚΕΛ και την Αριστερά γενικά χωρίς να

αναφέρετε λεπτομέρειες για τον τρόπο κατανομής των υπόλοιπων εδρών.

Εχουμε τη γνώμη ότι στην πρώτη Κυπριακή Βουλή αντιπροσώπων και την Κοινοτική Βουλή πρέπει να αντιπροσωπευθούν ανάλογα με τη δύναμη τους οι εμφανιζόμενες σήμερα τρεις πολιτικές κατευθύνσεις δηλαδή το ΕΔΜΑ, το ΑΚΕΛ και η Δημοκρατική Ένωση. Καμιά από τις τρεις πολιτικές κατευθύνσεις δεν πρέπει να έχει απόλυτη πλειοψηφία έναντι των άλλων δύο. Αν η αρχή αυτή γίνει αποδεκτή τότε η προτεινόμενη διακομματική σύσκεψη μπορεί να συζητήσει και να προβεί σε κατανομή των εδρών.

γ). Το ζήτημα της σύνθεσης της Κυβέρνησης.

Οι εκπρόσωποι του Κόμματος μας εξέθεσαν προς την Μακαριότητα σας τις απόψεις μας σε σχέση με την Κυβέρνηση. Η γνώμη μας είναι ότι η Κύπρος χρειάζεται Κυβέρνηση Εθνικού Συνασπισμού. Η Κυβέρνηση Εθνικού Συνασπισμού θα είναι η καλύτερη έκφραση της ενότητας των λαϊκών δυνάμεων. Γύρω από μια τέτοια Κυβέρνηση θα συσπειρωθεί, θα εργασθεί και θα αγωνισθεί ο λαός για την επιτυχή αντιμετώπιση των δυσκολιών και των προβλημάτων του.

Όταν οι εκπρόσωποι μας έφυγαν, αποκόμισαν την εντύπωση ότι δεν ευνοείτε μια τέτοια λύση ως προς τη σύνθεση της Κυβέρνησης, η εντύπωση των εκπροσώπων του κόμματος μας είναι ότι μάλλον επιμένετε σε κυβερνητικό σχήμα παρόμοιο προς εκείνο της σημερινής Μεταβατικής Επιτροπής αποκλεισμένης της αντιπροσωπευσης της Αριστεράς ή οποιασδήποτε άλλης παράταξης στην Κυβέρνηση.

Εχουμε τη γνώμη ότι η πρώτη Κυβέρνηση πρέπει να είναι- όπως αναφέρουμε ανωτέρω- Κυβέρνηση Συνασπισμού στην οποία θα μετάσχουν το ΕΔΜΑ, η Αριστερά και ίσως ανεξάρτητες προσωπικότητες και η οποία θα τυγχάνει της εμπιστοσύνης της Βουλής. Επειδή γνωρίζουμε τις αντιδράσεις όσον αφορά τη συμμετοχή του ΑΚΕΛ στην Κυβέρνηση, δηλώνουμε ότι δεν επιμένουμε στη συμμετοχή του Κόμματος μας, όταν δε μιλούμε για συμμετοχή της Αριστεράς εννοούμε συμμετοχή με προσωπικότητα όχι απαραίτητα που να

συνδέεται οργανικά με το κόμμα μας, η οποία θα απολαμβάνει όμως της εμπιστοσύνης του.

δ). Το ζήτημα του προέδρου.

Η επιθυμία και η ευχή του Κόμματος μας είναι να εξευρεθεί τρόπος υποβολής μιας μόνο κοινής υποψηφιότητας για το αξίωμα του Προέδρου. Πιστεύομεν ότι εάν η διακομματική σύσκεψη κληθεί και εάν όλα τα άλλα ζητήματα διευθετηθούν η σύσκεψη εύκολα θα καταλήξει και στο θέμα αυτό, και,

ε). Το εκλογικό σύστημα.

Κατά την τελευταία συνάντηση της Μακαριότητάς σας με τους εκπροσώπους του Κόμματός μας δηλώσατε ότι:

α) Το εκλογικό σύστημα θα είναι πολυεδρικό πλειοψηφικό, και

β). Ο εκλογικός νόμος θα ενσωματωθεί στο Σύνταγμα.

Επιθυμούμε να διατυπώσουμε τη διαφωνία μας και προς τις δυο ως άνω απόψεις.

Το πολυεδρικό πλειοψηφικό είναι αντιδημοκρατικό εκλογικό σύστημα. Οχι σπανίως έχει ως αποτέλεσμα να καταλαμβάνεται η πλειοψηφία εδρών από κόμμα το οποίο δεν εξασφάλισε την πλειοψηφία της λαϊκής ψήφου. Είναι σύστημα το οποίο εκμηδενίζει κάθε αντιπολίτευση και οδηγεί σε στραγγαλισμό της Δημοκρατίας. Εξηγήσαμε στην Μακαριότητα σας ότι το πλέον δημοκρατικό σύστημα είναι το αναλογικό, το οποίο αποτελεί και το κατ'έξοχην γνώρισμα ενός γνήσιου δημοκρατικού πολιτεύματος.

Όσον αφορά τη πρόθεση όπως ο εκλογικός νόμος ενσωματωθεί στο σύνταγμα, η γνώμη μας είναι ότι τούτο αποτελεί σοβαρότατο σφάλμα. Είναι γνωστές οι δεσμεύσεις, οι οποίες επιβάλλονται για την τροποποίηση του Συντάγματος, μας είναι δε δύσκολο να εννοήσουμε γιατί η επιθυμία και η επιμονή να ενσωματωθεί στο σύνταγμα ο εκλογικός νόμος.

Μακαριώτατε,

Αυτές είναι οι απόψεις της Κ.Ε. του Κόμματος

μας, θα ευχαριστηθούμε δε να έχουμε την απάντησή σας
το ταχύτερο δυνατό.
Διατελούμε
Η Κ. Δ. του ΑΚΕΛ
24.11.1959